

виступає в статусі власника (уповноваженої законом особи) на укладення такого договору.

Це впливає із загальної вимоги ст. 13 ЦК України, якою встановлюються межі здійснення цивільних прав. Таким чином, фактичне володіння, яке було об'єктом притримання трансформується у право власності, елементом змісту якого буде серед інших правомочностей право володіння, яке має абсолютний характер. В цьому проявляється інтерес власника, поєднаний із суб'єктивним правом на його майно. Якщо володіння предметом притримання є свого роду «усіченим» речовим правом, яке зводиться до фактичного перебування речі (майна) у кредитора, то в подальшому воно набуває ознаки абсолютного речового права.

Література:

1. Цивільний кодекс України (2003): Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.
2. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 47-52, ст. 349.

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕОРІЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Михалюк А. К.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Самілик Л. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Цивільні процесуальні правовідносини можна уявити як своєрідну багатогранну комунікацію учасників процесу, метою якої є передача, пізнання і оцінка інформації про обставини справи. Для суду – це пізнання фактичної і правової дійсності сторін спору [1]. Для сторін –

донесення до суду інформації, а по суті – формування інформаційної реальності, передача власної інформаційної моделі про суть спору і, як наслідок, вирішення його судом з відображенням в судовому рішенні.

Цивільний процес – це вольова діяльність суб'єктів, а тому інформація про обставини, що мають значення для справи (факти предметів доказу), пов'язана з особистістю [2], що в свою чергу, вказує на необхідність дослідження механізмів розумової діяльності. Оскільки в процесі розгляду справи встановлюються факти минулого, то інформація про них «зберігається» певний час в пам'яті сторін, третіх осіб, свідків (найчастіше безпосередніх учасників подій). Відомості про факти, що містяться в письмових і речових доказах, а також у висновку експерта, стають доступними лише через усвідомлення, осмислення їх змісту.

Зазначені процеси, а також процес правової кваліфікації протікають в області механізмів фіксації та збереження інформації в пам'яті з подальшим їх впізнання і відтворенням, що знаходяться під впливом забування та особистої інтерпретації.

Щоб зберегти в пам'яті інформацію, мозок її розподіляє і кодує, що, в свою чергу, пов'язано з уже існуючими знаннями про навколишній світ. Лише порівнюючи нову інформацію з уже наявною (або схожою), людський мозок в стані її розподілити і закодувати для запам'ятовування. Кодування може бути зоровим, акустичним і семантичним (в останньому випадку інформації надається сенс). Зазначене підтверджується проведеннями О.В.Шутенком, кандидатом юридичних наук, експериментами. В ході експерименту випробуваний закривав очі (втрачаючи можливість візуально розпізнавати об'єкти) і по черзі торкався до різних предметів. Наприклад, яблуко було упізнано як круглий предмет. Таким чином, мозок, використовуючи вже наявні візуальні знання про «округлість» і зіставивши нові дані, не бачачи предмет, дізнався, що цей предмет круглий.

Запам'ятовування і повнота відтворення інформації залежать від часу. В процесі розгляду справи відомості про факти зберігаються в довгостроковій пам'яті учасників, а тому для її розпізнання і вилучення слід використовувати просторово-тимчасові стимули. Наприклад, задаючи питання про час і місце подій, що мають значення для справи.

Також на запам'ятовування інформації впливає її цінність для людини і спосіб кодування. Найбільш міцно закріплюється в пам'яті інформація, що пройшла семантичне кодування і цінна для самої особистості. Зазначене має практичне значення при оцінці достовірності та повноти відомостей про факти, а також для визначення методики добування інформації з пам'яті. Наприклад, пояснення, що даються сторонами, мають найбільшу повноту. У той час як при допиті свідка

питання слід формулювати таким чином, щоб допомогти йому найбільш повно згадати факти, що мають значення для справи. Процес згадування складніший, ніж впізнання, оскільки для нього необхідна вольова участь суб'єкта (тут грають роль цінність інформації і семантика).

Заключним етапом є наступне поширення інформації, для якого характерні узагальнення або конкретизація і деталізація матеріалу. При цьому може відбуватися підміна змісту, яка рівнозначна за сенсом, скорочення або об'єднання різних частин. Зазначені проблеми демонструють вплив особистості носія інформації, а саме неусвідомлену інтерпретацію, що необхідно враховувати як фактор, який впливає на оцінку достовірності змісту іншими суб'єктами (наприклад, судом).

Таким чином, дослідження проблеми ефективності передачі інформації слід проводити в двох напрямках: 1) засоби і форми передачі інформації і 2) причини інформаційних втрат при комунікації і способи їх усунення.

Підсумовуючи, можна сказати, що процесуальні правовідносини можна визначити як форму існування процесуального права і втілення процесуальних норм у життя суспільства. Системність, послідовність, чітка регламентація і цілісність напрямку поведінки утворюють у своїй сукупності організаційний характер процесуальних правових відносин.

На мою думку, способи сприйняття й відтворення інформації характеризуються індивідуальністю та окремими характеристиками, досліджуючи які, можна дізнатись ще багато нового та цікавого як для науки цивільного процесуального права (в тому числі і ефективності судового розгляду) так і для звичайного життя. Також зазначений напрямок наукового пошуку досить широкий, тому, на мою думку, являє інтерес для подальших досліджень з метою підвищення ефективності судового захисту права.

Література:

1. Курс цивільного процесу: підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2011. 1352 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.